

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

VELKOMMEN

Johannes Bruun, Elsystemansvar, Internationale Elmarkeder

SIKKERHEDSGUIDE

NØDUDGANGE

HJERTESTARTER

SAMLINGSSTED

EVALUERING – DEN 28. NOVEMBER 2018

SELVE MØDET

	Særdeles tilfreds	Meget tilfreds	Tilfreds	Mindre tilfreds	Ikke tilfreds
Hvad synes du generelt om mødet i dag?	20 % 40 % 40 %				
Hvad synes du generelt om emnerne?	20 % 40 % 40 %				
Hvad synes du om den efterfølgende diskussion?	19 % 31 % 50 %				

17 svar indleveret

EVALUERING – MØDE DEN 28. NOVEMBER 2018

IMPLEMENTERING AF NETREGLER

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
I hvor høj grad påvirker de markedsrelaterede netregler din organisation	53 %	33%	7 %	7%
I hvor høj grad opfatter du Energinets proces for involvering af din organisation i arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	31 %	50 %	19 %	
I hvor høj grad opfatter du Energinets informationsniveau om arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	29 %	65%	6 %	
I hvor høj grad finder du informationsmængden fra Energinet passende i forhold til netregler?	38 %	56 %	6%	

17 svar indleveret

EVALUERING – DEN 16. MAJ 2018

SELVE MØDET

	Særdeles tilfreds	Meget tilfreds	Tilfreds	Mindre tilfreds	Ikke tilfreds
Hvad synes du generelt om mødet i dag?	12 %	65%	24 %		
Hvad synes du generelt om emnerne?	18 %	35%	47%		
Hvad synes du om den efterfølgende diskussion?	6 %	19%	38%	38 %	

17 svar indleveret

EVALUERING – MØDE DEN 16. MAJ 2018

IMPLEMENTERING AF NETREGLER

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
I hvor høj grad påvirker de markedsrelaterede netregler din organisation	53 %	35%	6 %	6%
I hvor høj grad opfatter du Energinets proces for involvering af din organisation i arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	31 %	69%		
I hvor høj grad opfatter du Energinets informationsniveau om arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	38 %	63%		
I hvor høj grad finder du informationsmængden fra Energinet passende i forhold til netregler?	31 %	63%	6%	

17 svar indleveret (første gang på evalueringsskema)

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

FÆLLES NORDISK BALANCEAFREGNING (eSett)

Henning Parbo, Elsystemansvar, Fleksibilitet og Systemydelser

SPØRGSMÅL

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Kapacitet på udlandsforbindelserne
8	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

CLEAN ENERGY PACKAGE (CEP)

*Anders Grønbech Jørgensen, Elsystemansvar, Internationale
Elmarkeder*

Program

1. Overblik og proces
2. Energinets fokusområder
 - i. Elmarkedsforordningen
 - ii. Elmarkedsdirektivet
3. Ny gaspakke?

BAGGRUND

"Dette er uden tvivl det mest ambitiøse europæiske projekt siden etableringen af Kul- og Stålunionen"

- M. Šefčovič, Vicekommissionsformand

PARIS
AGREEMENT

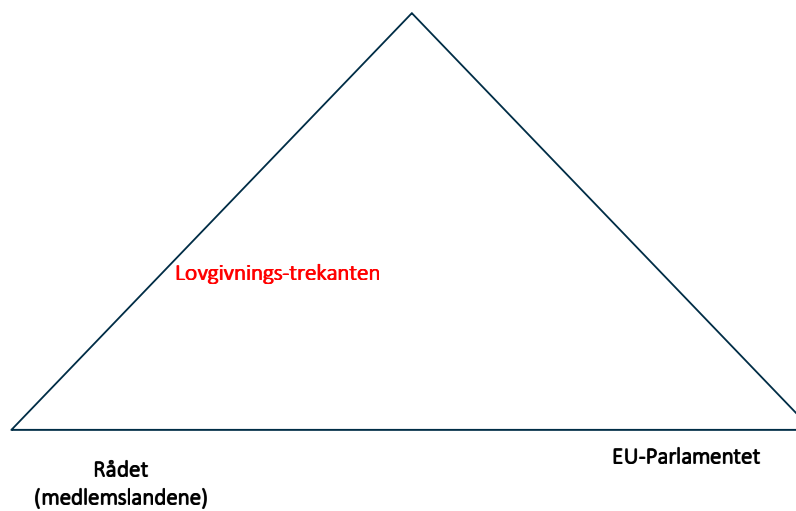
”CLEAN ENERGY FOR ALL EUROPEANS”

Forbrugerdeltagelse, grøn omstilling, innovation, investeringsklima, forskning, vækst, digitalisering, beskæftigelse, energieffektivitet, transport, klimamål...

Kommissionen

TIDSLINJE

For elmarkedsdesignet..

Program

2. Energinets fokusområder

- i. ACER-forordningen
- ii. Elmarkedsforordningen
- iii. Elmarkedsdirektivet

ACER FORORDNINGEN

- Agenturet for samarbejdet mellem energitilsyn
- Europæisk vs nationalt sigte
- Regulatorisk vs udførende
- Søger ny direktør

FORORDNINGEN

- ✓ Yderligere bevægelse mod energy only-markedet
- ✓ Prisfleksibilitet
- ✓ VE på markedsvilkår
- ✓ Regionalt perspektiv
- ✓ Flaskehalsindtægter

Regional Coordination Centres (RCC)

NORDIC
RSC
■■■■■

FINGRID

Statnett

SVENSKA
KRAFTNÄT

ENERGINET

CEP deadlines for RCC etablering

Deadline	Artikel	Opgave	Ansvarlig	Kommentar
6m efter EIF	36	System Operation Regions (SOR) definition	ENTSO-E	RCC'er skal udbyde services til SOR – PID for udvikling af SOR er sendt til godkendelse i ENTSO-E
12m efter EIF	35	Forslag til etablering af RCC'er – godkendes af regulatorer	TSO'er i SORs	Stram deadline – der er reelt kun 6 måneder, da SORs skal defineres og godkendes først
1. Juli 2022	35(2)	RCC implementering	RCC	Det er stadig usikkert, men antages at det refererer til fuld implementering af alle nye services

BUDZONER OG KAPACITETSBEREGNING

STARTEDE GODT, MEN ENDTE MUDRET..

Budzoner

- Korrekt budzoneinddeling på baggrund ENTSO-E's 'Bidding Zone Review'
- Medlemslandet beslutter hvorvidt ændre budområde
- Ved strukturelle flaskehalse skal der udarbejdes en 'action plan' med henblik på at reducere flaskehalsen

Kapacitetsberegning

- Forbud mod at reducere grænsekapacitet på grund af interne flaskehalse

MEN:

- Opfyldt hvis min 70% gives til markedet
- De resterende 30% tillades til loop flows mm.
- Mulighed for dispensation

DIREKTIVET

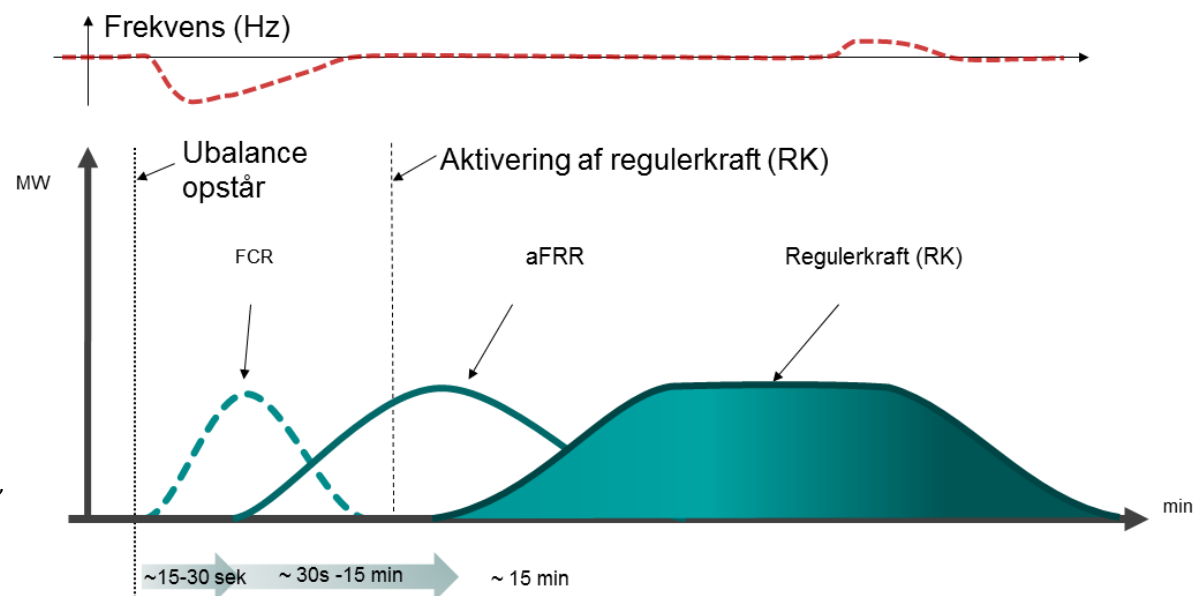
- ✓ Styrkelse af forbrugerens rolle
- ✓ Styrket TSO-DSO samarbejde
- ✓ Systembærende egenskaber

SYSTEMBÆRENDE EGENSKABER

Artikel 40: markedsbaserede indkøb

- Systembærende egenskaber (non-frequency)
 - Inerti
 - Kortslutningseffekt
 - Spændingsregulering og understøttelse efter fejl
 - Reaktive reserver
- Markedsbaserede indkøb
- Så vidt det er økonomisk effektivt
- Gælder ikke fuldt integrerede netkomponenter:
 - *Definition i art. 2: "Netkomponenter som er integrerede i transmissions- eller distributionsnettet, herunder lager, og som alene anvendes med det formål at sikre en sikker og pålidelig drift af elsystemet, dog ikke til balancering eller håndtering af flaskehalse."*

Program

3. Ny gaspakke?

NY GASPAKKE - SEKTORKOBLING

- Mirroring exercise?
- Kommissionen leder efter forslag i CEP der kan inspirere til senere revision af gas markedsforordningen og direktiv
- Forventeligt Q2 2020, men afhænger af ny Kommission

SPØRGSMÅL

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

STATUS NORDIC BALANCE MODEL (NBM) OG EUROPÆISKE BALANCERINGSPLATFORME

Peter Markussen, Elsystemansvar, Fleksibilitet og Systemydelse

NORDIC BALANCING MODEL

Præsentationen af Nordic Balancing Model vil tage udgangspunkt i nordisk stakeholder webinar afholdt d. 29. maj. Præsentationen er vedlagt på hjemmesiden: <https://energinet.dk/Om-os/Arrangementer/Elaktorforum-030619>

Præsentationen vil fokusere på det danske perspektiv og svare på spørgsmål fra deltagerne.

Derudover henvises til aktørarbejdsgruppemøde for systemydelse d. 6. juni, hvor roadmap præsenteres mere i detaljer. Få mere information her: <https://energinet.dk/El/Elmarkedet/Samarbejde-paa-elmarkedet/Aktoerarbejdsgruppen>

SPØRGSMÅL

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

FUTURE SHORT-TERM MARKET

Nordisk diskussionsoplæg i høring

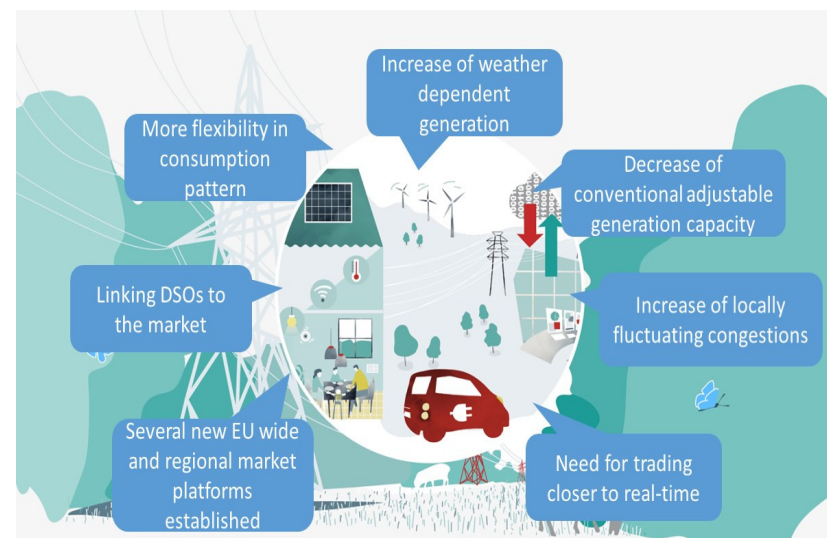
Markus Benjamin Janitzek, Elsystemansvar, Internationale Elmarkeder

FREMGANGSMÅDE OG FORMÅL

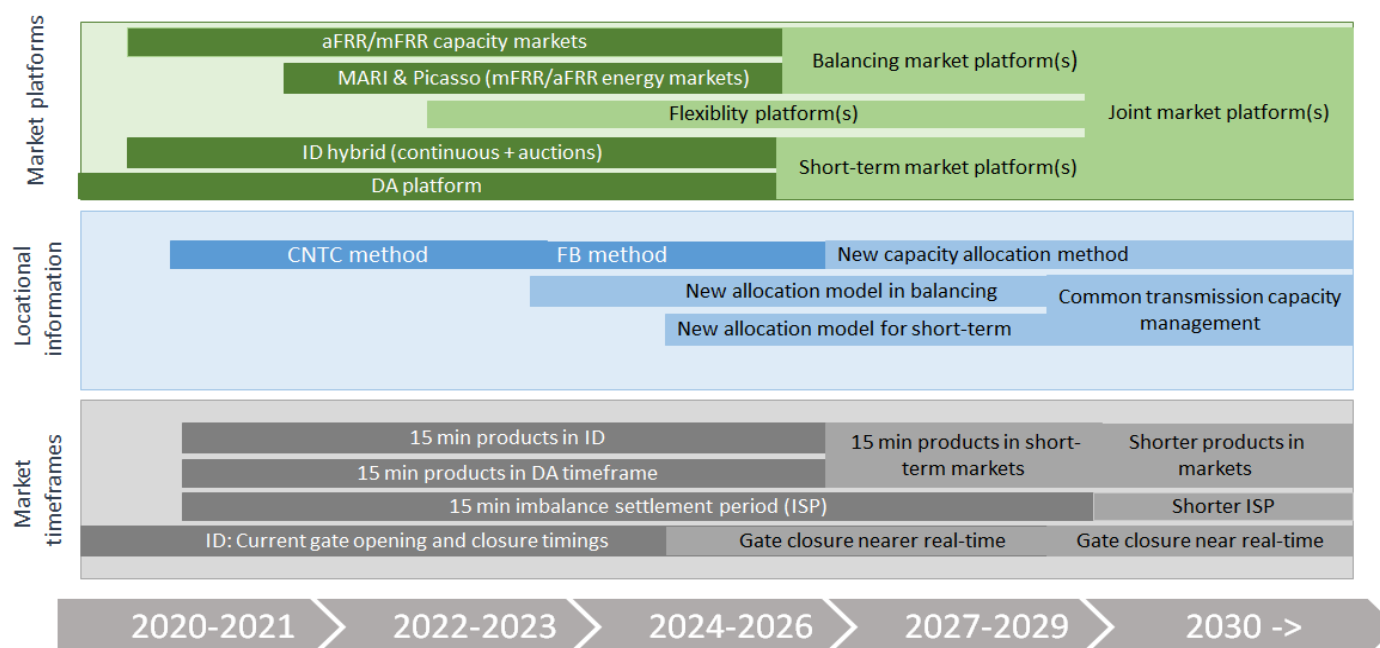

UDFORDRINGER FREMADRETTET

- Forskellige paneuropæiske og regionale platforme skal etableres for grænseoverskridende kapacitet.
- Fleksibilitet til at løse flaskehalse i distributionsnettet.
- Prisfastsættelse af kapacitet i alle tidsrammer.
- Handel i de kortsigtede markeder tættere på driftsøjeblikket forventes at stige.
- Den geografiske lokalisation af bud bliver mere og mere relevant i forhold til allokering og systemdrift.

TIDSPLAN FOR ALLEREDE IGANGVÆRENDE OG POTENTIELLE/MULIGE UDVIKLINGER

DISKUSSIONSOPLÆG

Forord Introduktion	• Kontekst og formål • Udfordringer tættere på driftsøjeblikket
Allerede besluttet implementering og initiativer for de kortsigtede markeder.	• Nordic solutions report og besluttede initiativer/udvikling
Diskussionsoplæg for den mulige udvikling fremadrettet	• Hovedpunkter: Effekten af forskellige markedsplatforme, behov for lokalisering af bud, både for allokering og effekt på markederne tættere på driftsøjeblikket, spørgsmål til markedsaktører m.m.

INFORMATION TIL HØRINGSRUNDEN

Frist d. 1 juli 2019.

Diskussionsoplæg er tilgængelig på vores hjemmeside:

<https://energinet.dk/El/Nettilslutning-og-drift/Horinger/Horinger/Nordiske-TSOers-oplaeg-til-kortsigtet-markedsmodel>

Høringsfrist er d. 1 juli 2019 og svar bedes venligst sendes på engelsk til ShortTermMarketsConsultation@fingrid.fi

Tak for jeres opmærksomhed.

SPØRGSMÅL

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Kapacitet på udlandsforbindelserne
8	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

Forsyningstilsynet

Orientering fra Forsyningstilsynet

Elaktørforum den 3. juni 2019

Emner

- Arbejdet i NordREG/CCR NORDIC
- ACERs rolle i metodesager (TCM) efter EU-netværksreglerne og retningslinjerne
- Udlandsforbindelser
- Forsyningstilsynets rapport om Energinets indkøb af reserver
- Markedsgørelse af systembærende egenskaber
- Forsyningstilsynets kontaktudvalg
- Høringer på el-engrosområdet

Stil gerne spørgsmål undervejs

Arbejdet i NordREG/CCR Nordic (1)

NordREG er et frivilligt samarbejde med regulatorerne fra Danmark, Finland, Norge, Sverige og Island. Samarbejdet har i mange år været centreret omkring udvikling af det nordiske engros- og detail-elmarked, men i de seneste 2-3 år har arbejdet i stigende grad været fokuseret på udmøntningen af de europæiske netværksregler på engros-elmarkedet, herunder forberedelse af afgørelser, der skal beslattes på regionalt niveau.

NordREG har oprettet et formelt forum, European Regulators Regional Forum (ERRF), der træffer de regionale afgørelser i medfør af de europæiske netværksregler og -retningslinjer. **ERRF** består af direktørerne for regulatorerne.

NordREG's Mission:

"In cooperation, we actively promote legal and institutional framework and conditions necessary for developing the Nordic and European electricity markets."

NordREG's Vision:

"Actively promoting efficient and advanced energy markets, for the benefit of consumers towards a decarbonized society."

Arbejdet i NordREG/CCR Nordic (2)

- Forsyningstilsynet har NordREG-formandskabet i 2019
- NordREG-fokus på udmøntning af CEP – hvor en NordREG indsats giver mening
- NordREGs rolle i forbindelse med NBM
 - Tæt TSO/NRA-dialog, bl.a. ved NRA-deltagelse i NBM-interessentforum
 - En række initiativer i NBM forudsætter regulatorgodkendelse, evt. regionalt. Det gælder bl.a.
 - Høring og regulatorbehandling af aFRR kapacitetsmarked i Norden
 - Eventuel udsættelse af overgangen til 15 minutters ubalanceafregning

ACERs rolle i metodesager (TCMs) efter EU-netværksreglerne og retningslinjerne (1)

Baggrund

- **ACER** = Agenturet for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (i Danmark Forsyningstilsynet).
- Metodegodkendelsesager anmeldt regionalt eller af alle TSO'er kan med den nugældende ACER-forordning oversendes til ACER, der træffer afgørelse om godkendelse.
- Med den kommende ACER-forordning (ventes at træde i kraft i de kommende måneder) overgår godkendelseskompetencen for fælles metoder anmeldt af alle TSO'er fra regulatorerne til ACER.

ACERs rolle i metodesager (TCMs) efter EU-netværksreglerne og retningslinjerne (2)

Problemstillinger

- TSO'ernes høringsforpligtelser efter netværksreglerne og -retningslinjerne
- ACERs rolle, når regulatorerne ikke kan blive enige – enten i EU eller regionalt
- Forholdet mellem ACER og *Board of Regulators*

Eksempler på konkrete sager

- De nordiske TSO'ers forslag til langsigtet kapacitetsberegning
- Behov for godkendelse af den nederlandske regulator af alle Hansa-metoder
- Verserende forslag fra alle TSO'er efter balanceringsforordningen.

Status for udmøntning af FSTS' rapport om "Energinet indkøb af reserver i elsystemet".

- Formålet med rapporten
- Klarhed over rollefordelingen blandt myndigheder og aktører
- Bedre redskaber til at bidrage for aktørerne
- Pulsen på konkurrencesituationen
- Forberedelse til implementeringen af EU-netværksretningslinjerne koderne om elektricitetsbalancering (EBGL) og systemdrift (SOGL)
- Samlet fremstilling/referenceværk

Rapportens 7 anbefalinger

- 1. FSTS vil understøtte aktørernes mulighed for at bidrage
- 2. FSTS vil understøtte en øget markedsintegration snarest mulig
- 3. Rapport over potentialerne for nye teknologier
- 4. Udviklingsplan for mFRR i DK2
- 5. Plan for integration af DK1 i EU og Norden
- 6. Bedre indblik i de balanceansvarlige aktørs budgivning
- 7. Potentialer i markedsdesignet i Norden og FCR markedet

Status for udmøntning af rapporten

- Energinet offentliggør notater på anbefaling 4, 5 og 7
- Fortsat dialog med Energinet om udmøntning af:
 - Anbefaling 3 om potentialer i ny teknologi
 - Anbefaling 6 om bedre indblik i de balanceansvarlige aktørs budgivning

Forsyningstilsynets kontaktudvalg

- Bekendtgørelse nr. 192 af 28. februar 2019
- Medlemmer:
 - Dansk Affaldsforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, De Frie Energiselskaber, Det Økologiske Råd, Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Energinet, Energistyrelsen, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen for Slutbrugere af Energi (FSE), Landbrug & Fødevarer, SMVdanmark.
- Første møde den 28. juni 2019

Systembærende egenskaber

- Afslag på kompensationsmodel i december 2018
- Ændring af systemansvarsbekendtgørelsen i december 2018
- Årlige behovsvurderinger
- Anmeldelse af metode for reguleret pris og cost+ ultimo maj 2019
- Afventer anmeldelse af ny metode for markedsgørelse

Nuværende høringer i elengros

Entso-e	Frist
Harmonised Allocation Rules review of main body and regional annexes	d. 20 juni 2019
All TSOs' proposal for a methodology for a co-optimised allocation process of cross zonal capacity for the exchange of balancing capacity or sharing of reserves in accordance with Article 40	d. 31 juli 2019
All TSOs' proposal on list of standard products for balancing capacity for frequency restoration reserves and replacement reserves pursuant to Article 25(2)	d. 31 juli 2019

NordREG	Frist
Høring om nordisk kapacitetsmarked for frekvensgenoprettelsesreserver med automatisk aktivering (aFRR)	d. 3 juni 2019

Tak for opmærksomheden!

- Camilla Brovang (cabr@forsyningstilsynet.dk; 4171 4325)
- Peter Christian Olsen (pco@forsyningstilsynet.dk; 4171 5398)
- Thomas vom Braucke (tvbr@forsyningstilsynet.dk; 4171 5382)

Bilag:

ACER, CEER/ERF, EC og NordREG/ERRF

FORKORTEELSE	NAVN	ORGANER	DELTAGERE	SAMARBEJDSFORM
ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators	Board of Regulators (BoR) (8-10 pr. år) Appeal Board (AP) Administrative Board (AB)	EU-28	Hvert land én stemme (BoR) 2/3 flertal Der skal stræbes efter konsensus.
CEER	Council of European Energy Regulators	General Assembly (GA) (8-10 pr. år)	37 NRA (EU-28, + NVE, + 8 andre europæiske lande)	Stemmeandel efter størrelse iht. TEF, artikel 205(2)
ERF	European Regulators Forum (all NRA decisions)	ERF (Back to back med GA)	EU-28	Konsensus
ERRF	European Regulators Regional Forum (CCR Nordic)	ERRF (back to back med NordREG Board)	SE, FIN, DK (NO, EØS)	Konsensus
EC	European Commission	Madrid Forum (årligt) Firenze Forum (årligt) Dublin Forum (årligt) Copenhagen Forum (årligt) Electricity Coordination Group (4 pr. år)	Medlemsstater, NRAs, TSOs, EC (chair) og interesseorganisationer	Fælles udtalelse fra Forum
NordREG	Nordic Energy Regulators	NordREG Board (4 pr. år)	SE, NO, FIN, IS, DK	Konsensus

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

TRANSPARENS

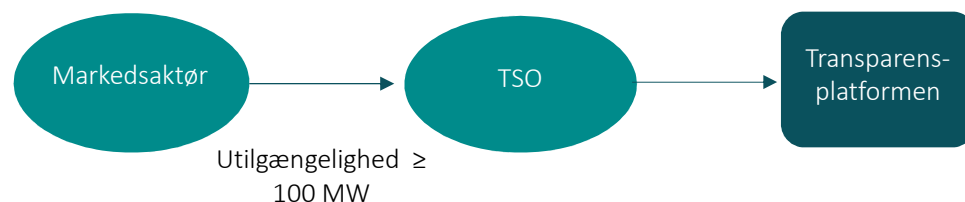
Nordic Unavailability Collection System (NUCS) og transparensplatformen

*Nikolaj Morthorst Andersen, Elsystemansvar, Internationale
Elmarkeder*

BAGGRUND

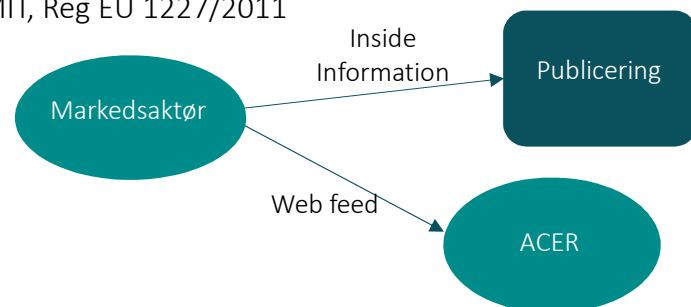
Transparensforordningen og REMIT stiller krav om offentliggørelse af information.

Transparensforordningen, Reg EU 543/2013

Transparensforordningen forpligter primære dataejere til at sende information om utilgængeligt forbrug, produktions-, eller transmissionskapacitet (≥ 100 MW) via TSO'en eller en tredjepart til publicering på ENTSO-E Transparens platformen.

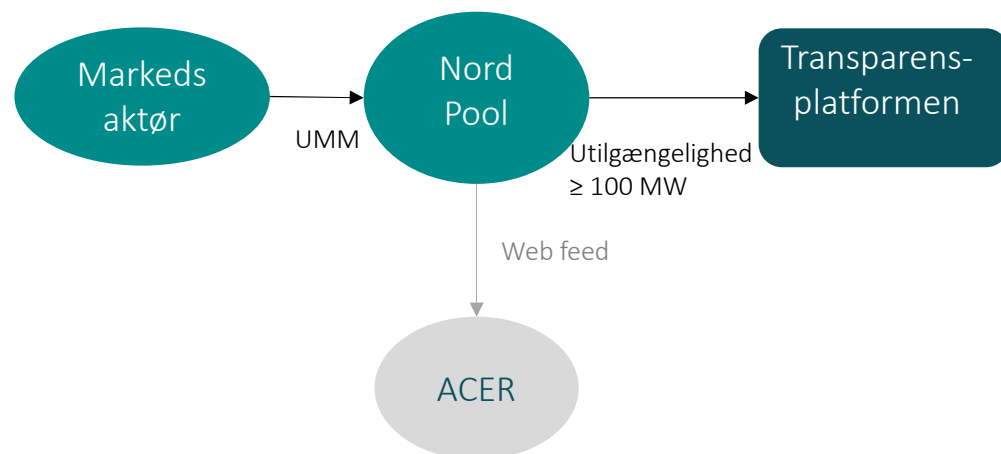
REMIT, Reg EU 1227/2011

REMIT pålægger alle markedsaktører at publicere inside information.

INDSAMLING AF UTILGÆNGELIGHEDSDATA

Setup som vi kender det i dag og hvorfor Energinet skal have nyt system

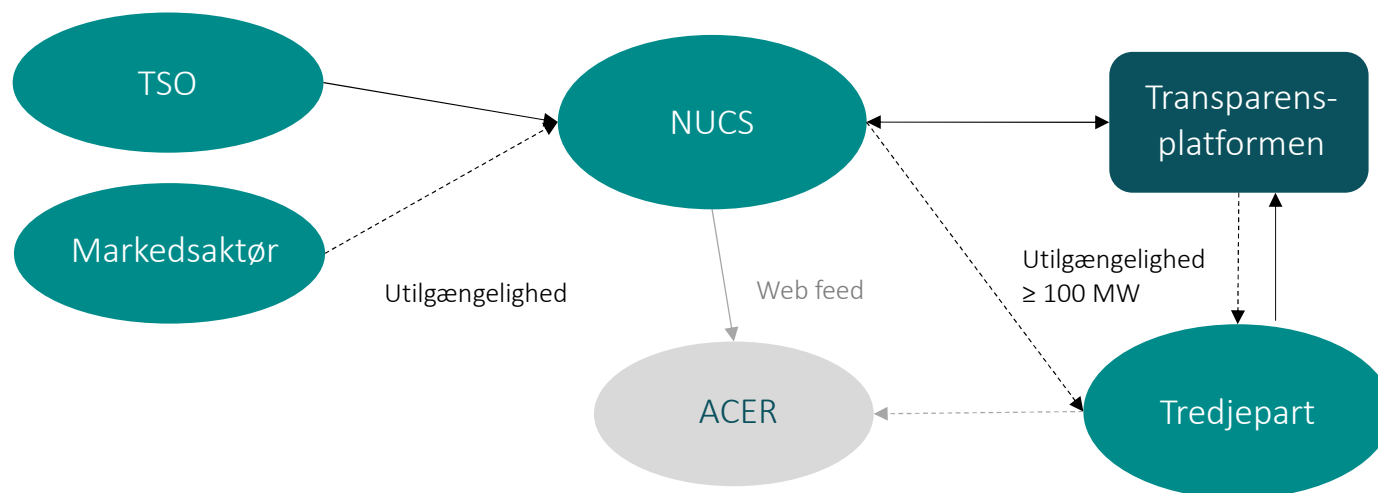

De Nordiske TSOer har efter udbud indgået en aftale med en leverandør om indsamling af utilgængelighedsdata til transparensplatformen.

Det vil være muligt for markedsaktører og andre interesserede parter at benytte NUCS.

INDSAMLING AF UTILGÆNGELIGHEDSDATA

I løbet af 2019 forventer Energinet at bruge NUCS til at indsende data til transparens platformen

Yderligere services ift. REMIT - Grå

NUCS – GRAPHICAL USER INTERFACE

NUCS
Nordic Unavailability Collection System

Unavailability Messages | Net Transfer Capacities | Balancing

Unavailability Messages ?
Unavailability Message

Unavailability Day Range
From 29.05.2019 To 29.05.2020

Publication Day Range
From To

Filters

Area / Border

Area ☒ Border ☐

☒ All

☐ Denmark (DK) ▼

☐ Finland (FI) ▼

☐ Norway (NO) ▼

☐ Sweden (SE) ▼

+ Type

+ Status

+ Unavailability Type

+ Fuel Type

+ Unit Search

+ Reason/Remarks Search

+ Publisher

+ Market Participant

Clear filters

Show fullscreen Export Data

CET (UTC+1) / CEST (UTC+2)

Type	Area/Borders	Unit/Assets	Available	Unavailable	Event Start	Event Stop	Duration	Publisher	Fuel Type	Published	
Transmission (Planned)	FI > SE1 SE1 > FI	Letsi-Petäjäskoski	700 MW 1200 MW	400 MW 300 MW	03.06.2019 18:35 (CET)	06.06.2019 15:00 (CET)	2 days, 20 hours, 25 minutes	Fingrid		28.05.2019 10:03 (CET)	+
Transmission (Forced)	SE1 > NO4 NO4 > SE1	Vietas-Ritsem	0 MW 0 MW	600 MW 700 MW	07.06.2019 15:00 (CET)	16.06.2019 04:00 (CET)	1 week, 1 day, 13 hours	Svenska Kraftnät		27.05.2019 15:51 (CET)	+
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Transmission (Planned)	SE4 > DE-LU DE-LU > SE4	Stenkullen Skogssäter-Stenkullen	400 MW 200 MW	215 MW 415 MW	05.06.2019 06:00 (CET)	06.06.2019 19:00 (CET)	1 day, 13 hours	Svenska Kraftnät		27.05.2019 15:45 (CET)	+
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Transmission (Planned)	SE2 > SE3	Hamra-Finnslätten	6500 MW	800 MW	03.06.2019 07:00 (CET)	05.06.2019 17:00 (CET)	2 days, 10 hours	Svenska Kraftnät		27.05.2019 15:41 (CET)	+
Transmission (Forced)	NO1 > NO5	300 Honna-Solhom	500 MW	100 MW	27.05.2019 00:00 (CET)	31.05.2019 00:00 (CET)	4 days	Statnett		27.05.2019 12:00 (CET)	+
Transmission (Planned)	NO1 > NO3	Alajärvi-Pyhänselkä	400 MW	100 MW	27.05.2019 00:00 (CET)	31.05.2019 00:00 (CET)	4 days	Statnett		27.05.2019 11:45 (CET)	+
Transmission (Planned)	NO4 > NO3	420 Kvinesdal-Ertsmya 2	500 MW	700 MW	27.05.2019 00:00 (CET)	30.05.2019 00:00 (CET)	3 days	Statnett		27.05.2019 09:52 (CET)	+
Transmission (Planned)	NO2 > NO1 NO1 > NO2	S 300 Kvinen-Solhom 420 LYSE-TJØRHOM	1000 MW 1000 MW	2500 MW 1200 MW	15.05.2019 00:00 (CET)	30.06.2019 00:00 (CET)	1 month, 2 weeks, 1 day	Statnett		23.05.2019 15:29 (CET)	+
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Transmission (Planned)	SE2 > SE3	Hamra-Åker	5000 MW	2300 MW	08.07.2019 07:00 (CET)	10.07.2019 22:00 (CET)	2 days, 15 hours	Svenska Kraftnät		21.05.2019 22:54 (CET)	+
Transmission (Planned)	SE2 > SE3	Hamra-Åker	5000 MW	2300 MW	08.07.2019 07:00 (CET)	10.07.2019 22:00 (CET)	2 days, 15 hours	Svenska Kraftnät		16.05.2019 16:36 (CET)	+

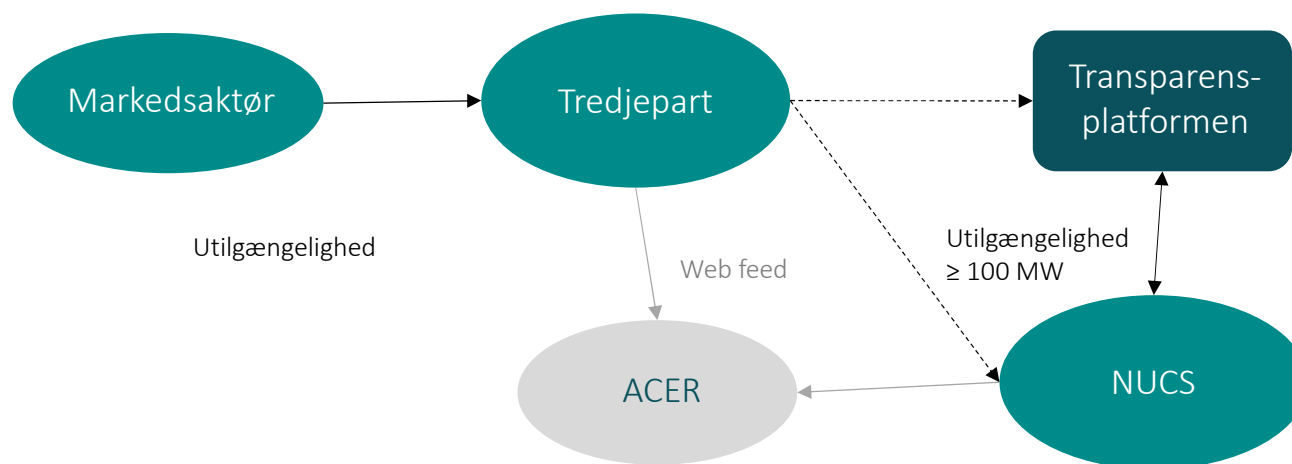
Items per page 10 25 50 100

1 2 3 4 5 > >>

Bemærk at alle værdier i dette billede er fiktive

INDSAMLING AF UTILGÆNGELIGHEDSDATA

Markedsaktører kan vælge at benytte en godkendt tredjepart

- Markedsaktørerne sender deres utilgængelighedsdata til tredjepart.
- Tredjepart sender direkte til transparensplatformen eller via NUCS
- Tredjepart har mulighed for at tilbyde compliance ift. REMIT.

Yderligere services ift. REMIT - Grå

MARKEDSDELTAGERS REGISTRERING

Alle markedsaktører i de nordiske lande, som er forpligtet til at indsende utilgængelighedsdata, skal udfylde registreringen.

Hvorfor?

Hvornår?

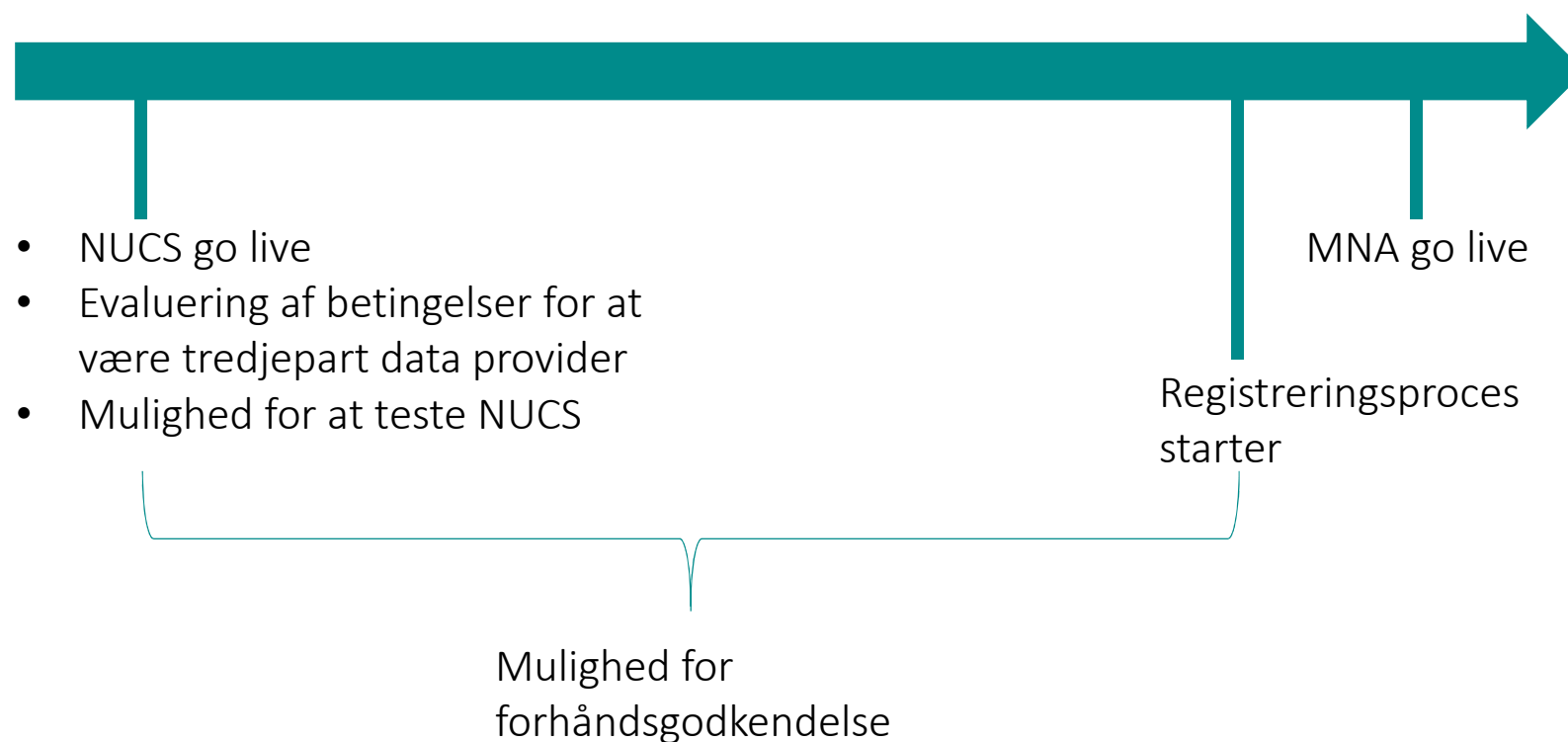
FORHÅNDSGODKENDELSE AF TREDJEPARTS DATA PROVIDERS

Tredjeparts virksomheder kan blive forhåndsgodkendt forud for registreringsdeadline.

Hvad skal til for
at kunne
godkendes?

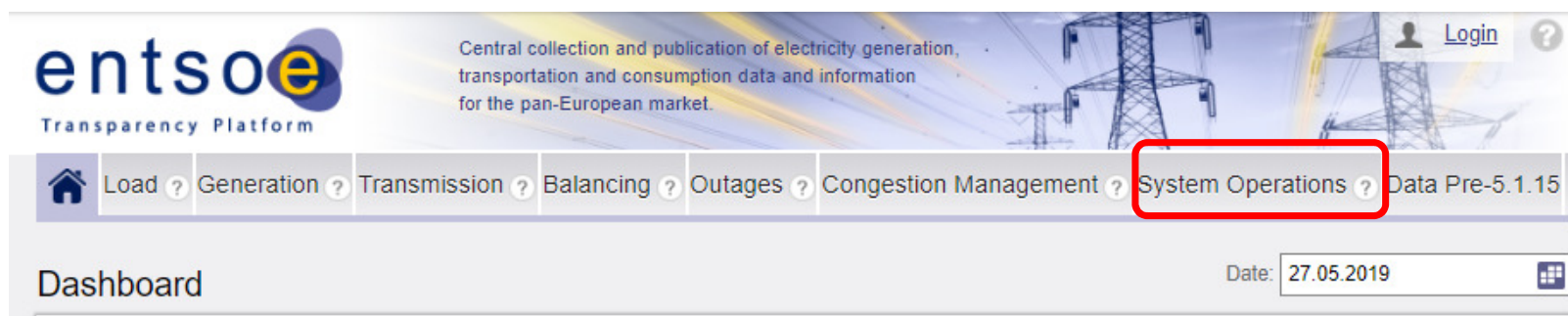
Hvornår kan
man blive
godkendt?

OPSUMMERING AF FORVENTET FORLØB

NYT DATA PÅ TRANSPARENS PLATFORMEN

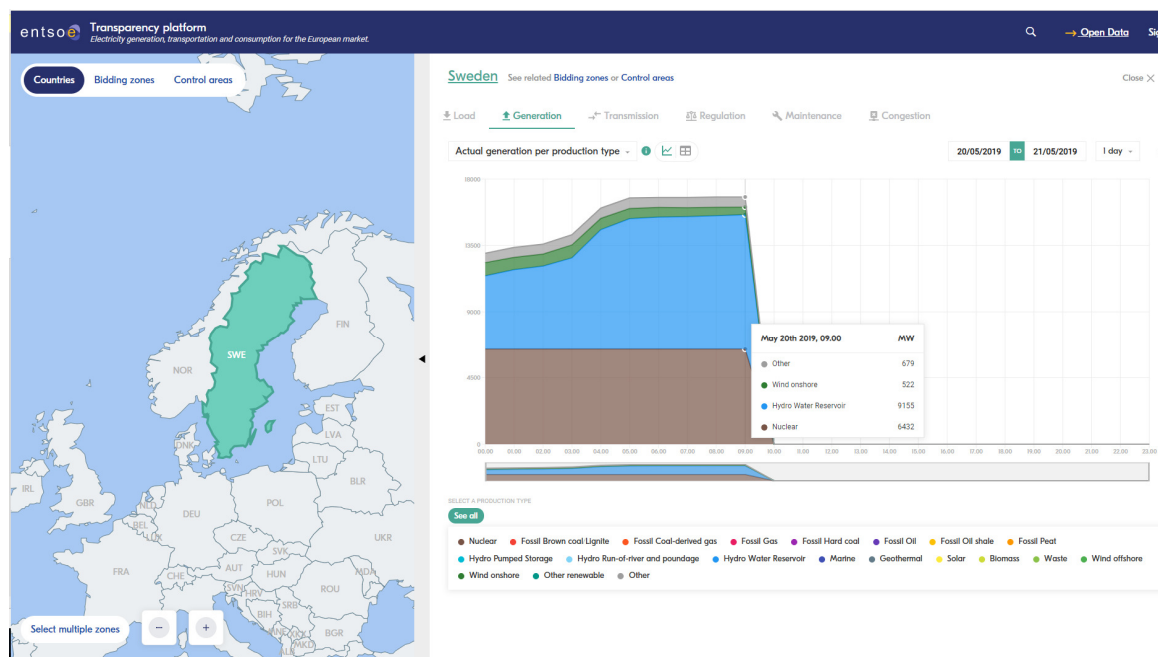
Transparenskravene i netreglerne er ved at blive implementeret på transparensplatformen

Transparensforpligtelserne i netreglerne SOGL og EBGL implementeres i øjeblikket på transparensplatformen.

TRANSPARENS PLATFORMEN FÅR NYT DESIGN

Transparensplatformen tilpasses og opgraderes løbende.

- Design
- Performance
- Data kvalitet

SPØRGSMÅL

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

KAPACITET PÅ UDLANDSFORBINDELSERNE

Første kvartal 2019

*Chris Anker Sørensen, Elsystemansvar, Internationale
Elmarkeder*

KAPACITET PÅ UDLANDSFORBINDELSER

Første kvartal 2019

- *Kvartalsvis rapport: Nordic TSO quarterly cross zonal capacity report*
- Omfang: Udlandsforbindelser til, fra og mellem de nordiske lande.
- Formål: Skabe overblik over kapacitet på udlandsforbindelser og forklare når kapaciteten er mindre end 75 procent af max NTC.
- Nyt layout: Mere information omkring de enkelte udlandsforbindelser.
- Rapporten kan findes på vores hjemmeside [\[link\]](#)
- Alt data er tilgængeligt på transparensplatformen [\[link\]](#)

KAPACITET PÅ UDLANDSFORBINDELSER

Day ahead kapaciteter for nordiske udlandsforbindelser (vægtet gennemsnit)

Hovedresultater for første kvartal 2019:

- Det vægtede gennemsnit af kapaciteten på alle forbindelser til, fra og mellem de nordiske lande var **85 % af max NTC** i første kvartal af 2019.

Heraf:

- 77 % af max NTC på alle AC forbindelser
 - 94 % af max NTC på alle DC forbindelser
-
- Der var samlet set 8 forbindelser med kapacitet på under 75 % af max NTC som gennemsnit over kvartalet.
 - Herunder 4 forbindelser til/fra Danmark.

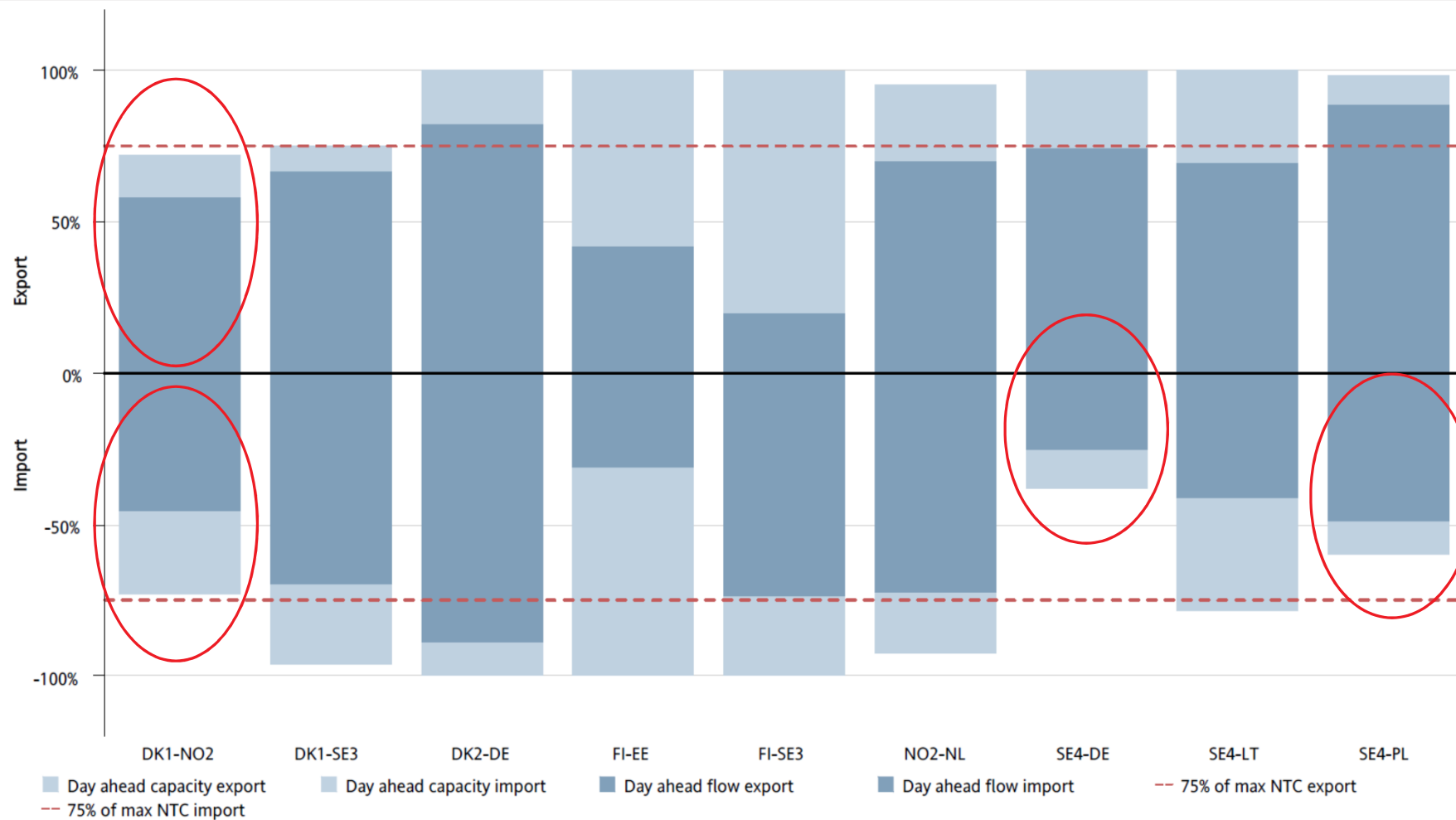
Overall quarterly day ahead capacities and flows – percent of max NTC - AC

Quarter 1, 2019

Overall quarterly day ahead capacities and flows – percent of max NTC - DC

Quarter 1, 2019

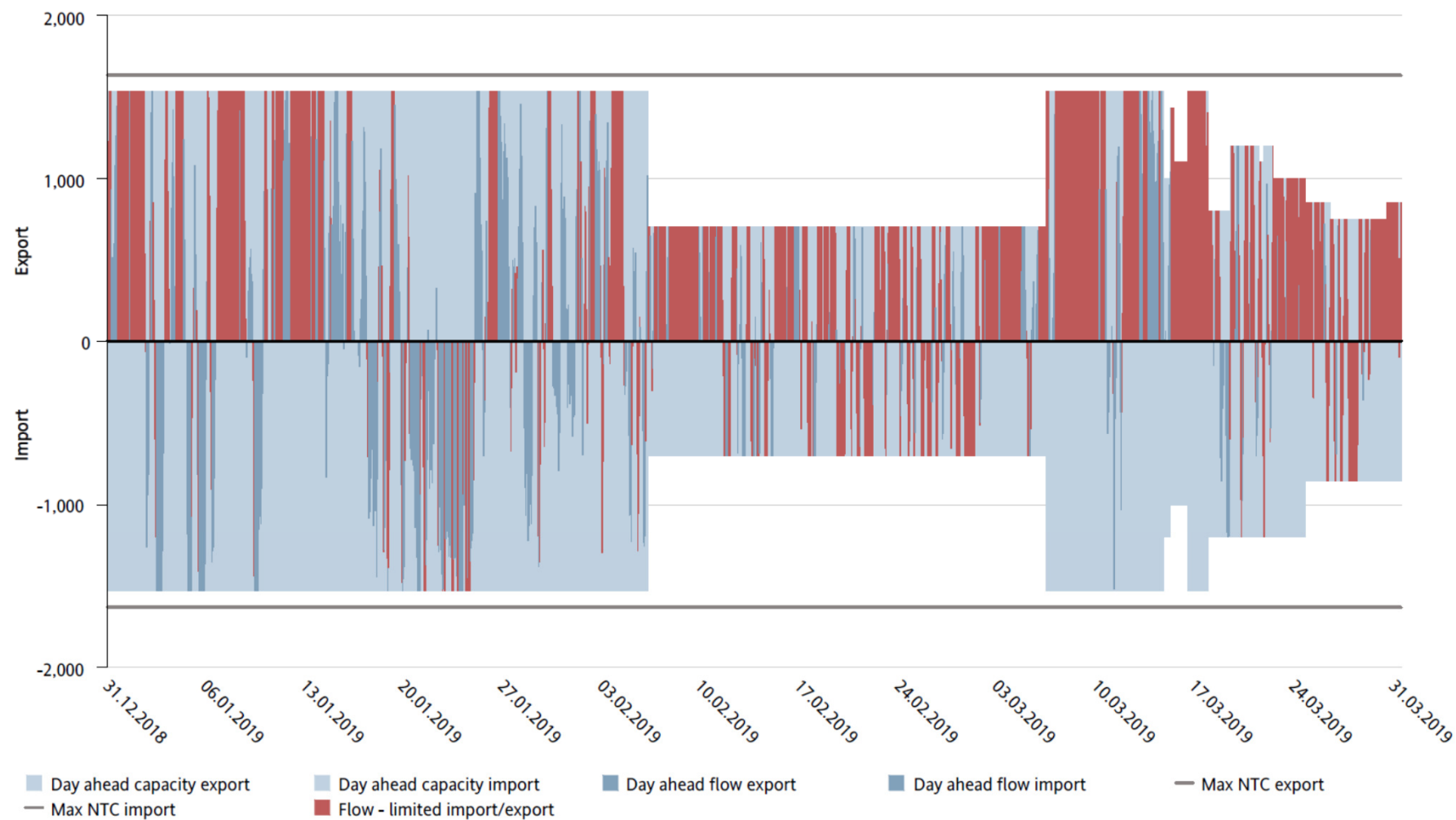
DK1-DE: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 1, 2019

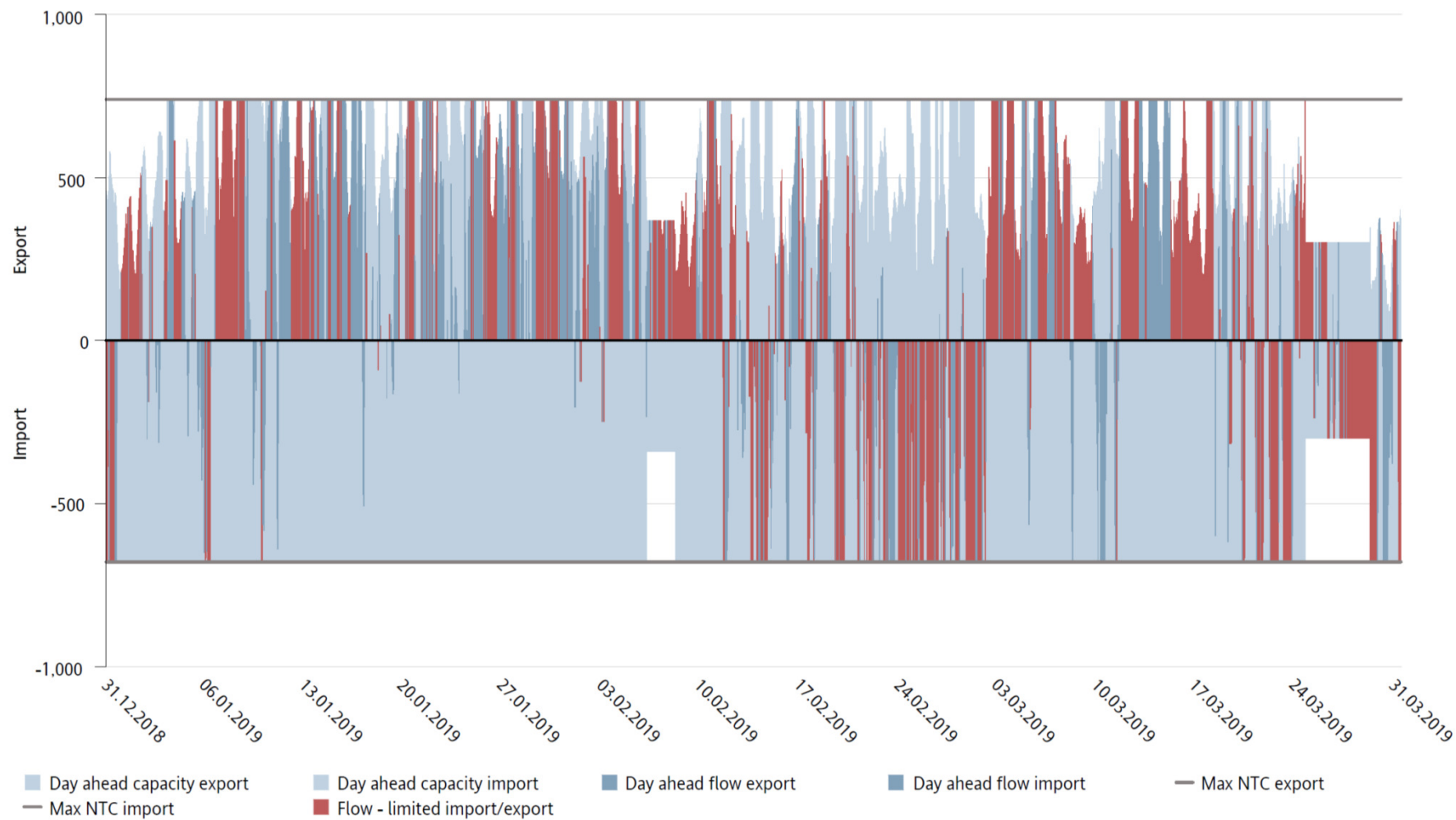
DK1-NO2: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 1, 2019

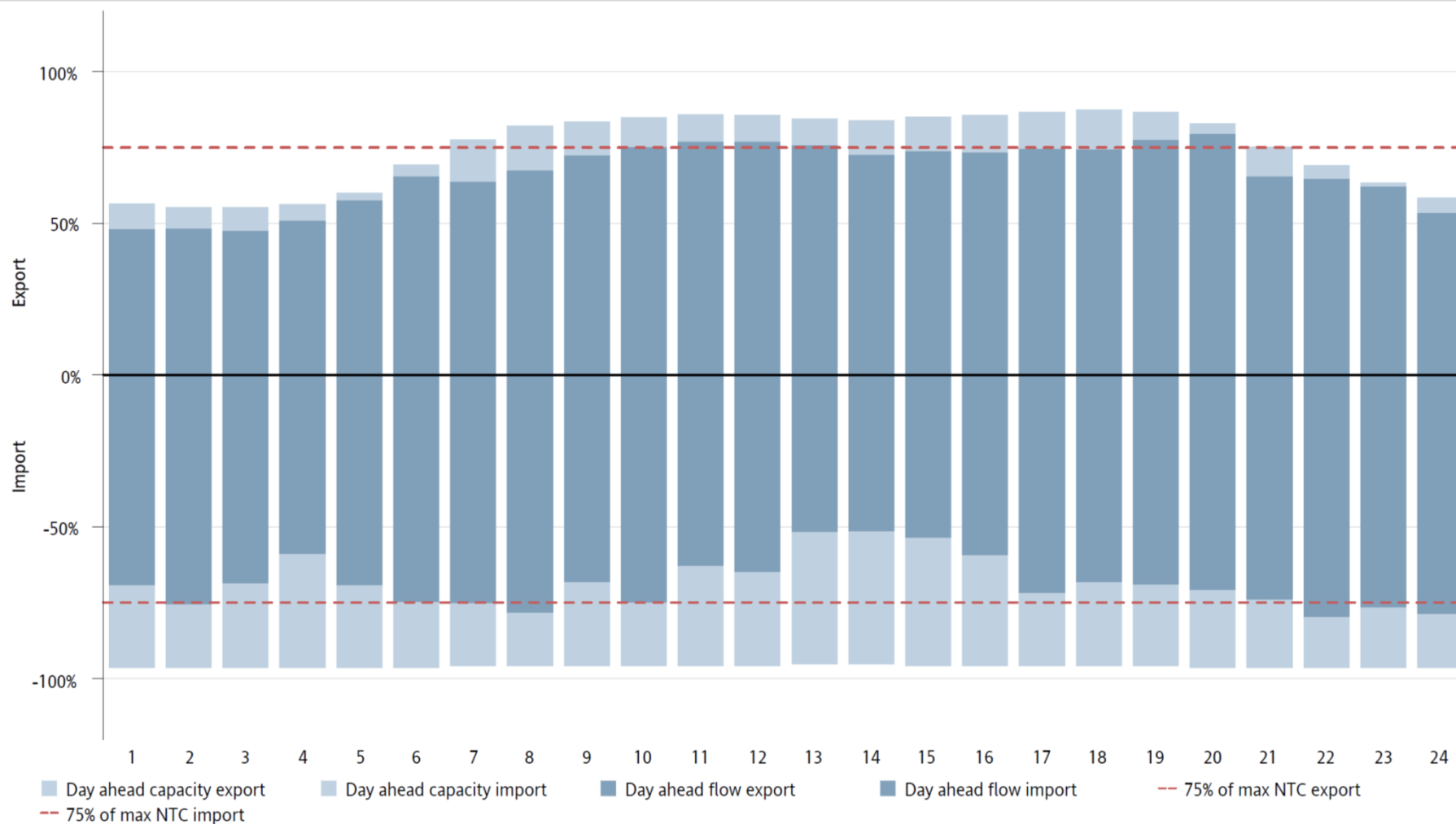
DK1-SE3: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 1, 2019

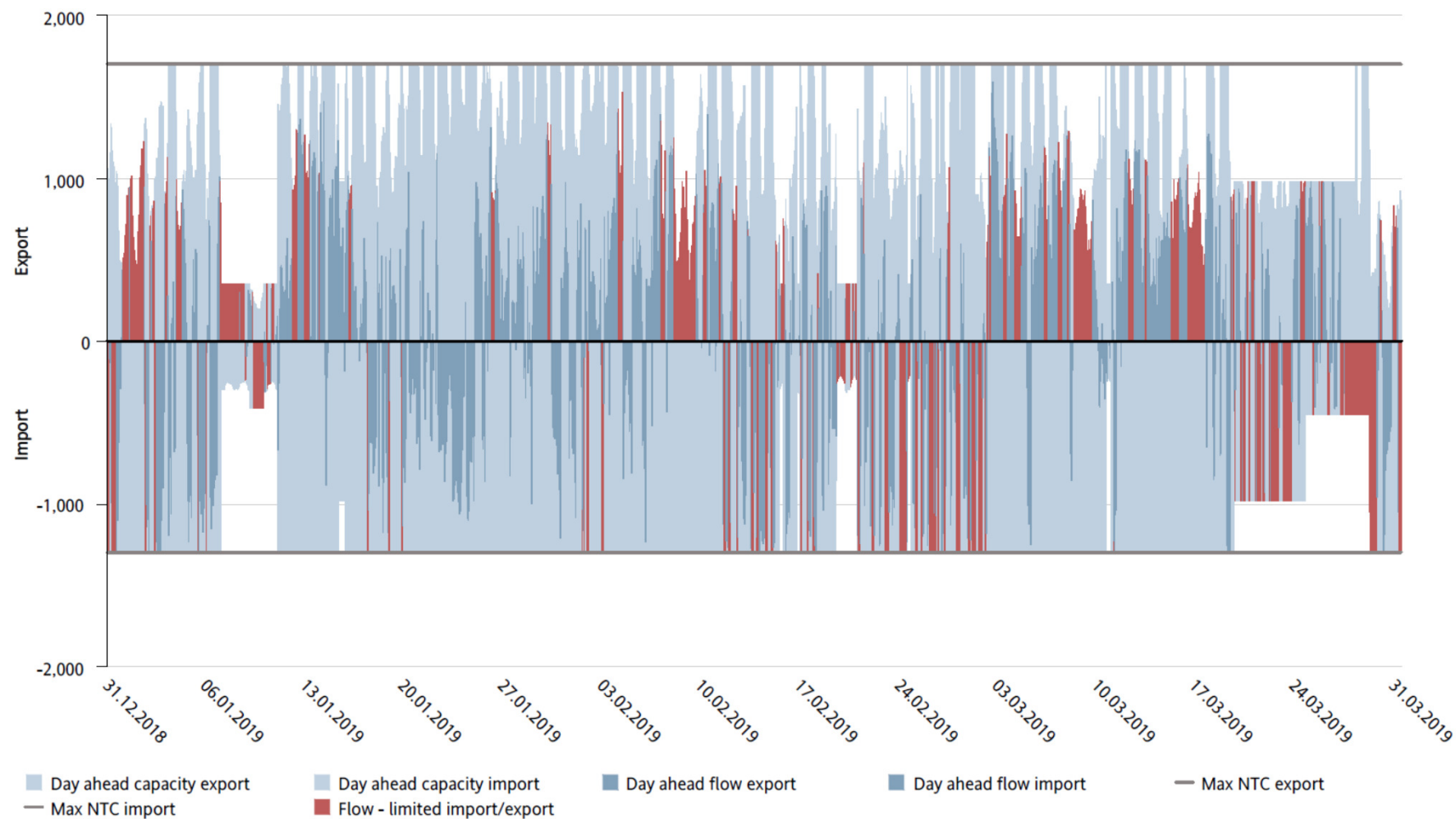
DK1-SE3: hourly mean day ahead capacities and flows – percent of max NTC

Quarter 1, 2019

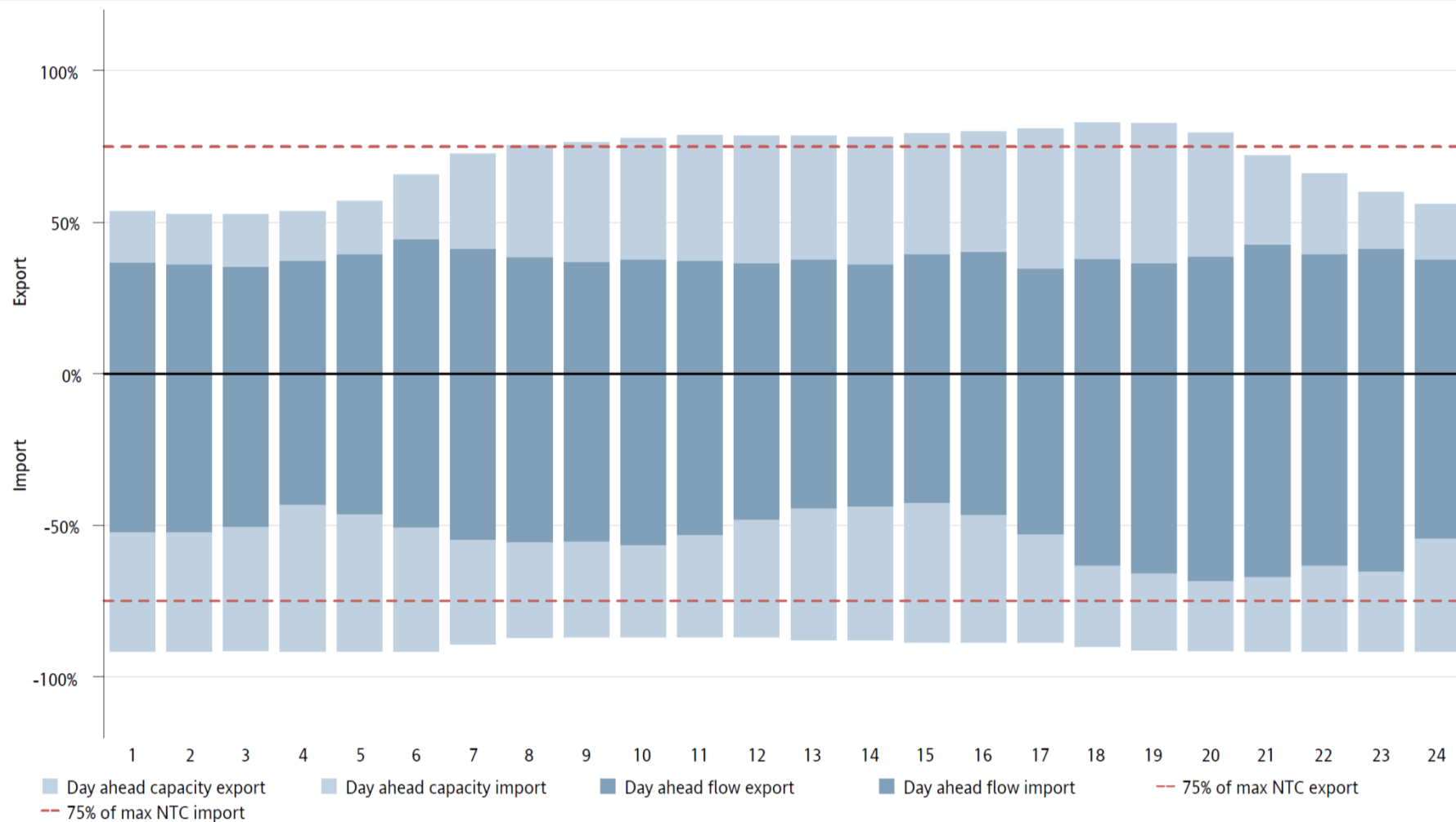
DK2-SE4: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 1, 2019

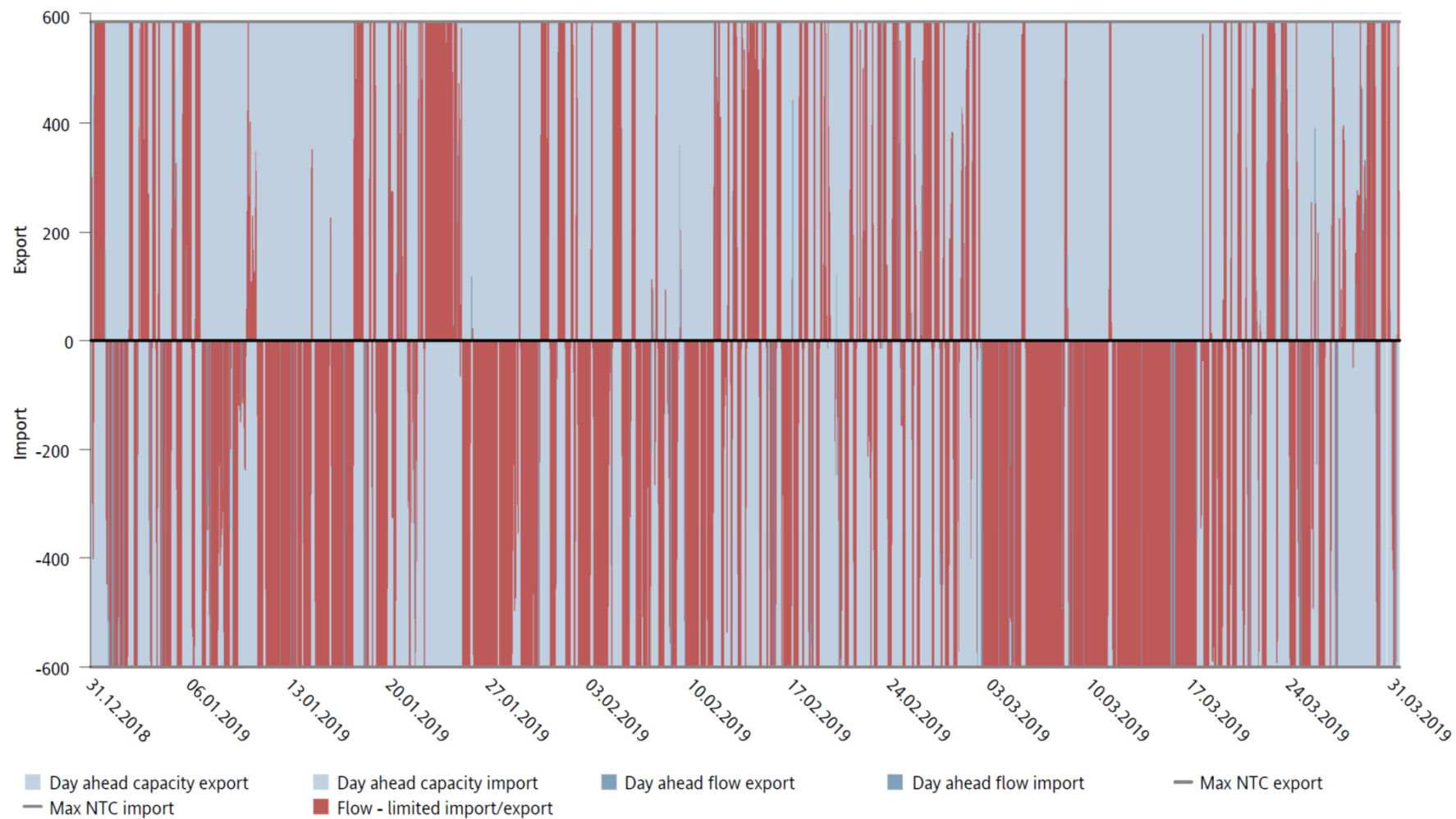
DK2-SE4: hourly mean day ahead capacities and flows – percent of max NTC

Quarter 1, 2019

DK2-DE: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 1, 2019

SPØRGSMÅL

EVALUERING OG TAK FOR IDAG

Johannes Bruun, Elsystemansvar, Internationale Elmarkeder

	Dagsorden - Elaktørforum den 3. juni 2019 - kl. 10:00-15:00
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Fælles nordisk balanceafregning (eSett)
3	Clean Energy Package (CEP)
4	Status Nordic Balance Model (NBM) og europæiske balanceringsplatforme
	Frokost
5	Future short term markets
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Transparens, herunder Nordic Unavailability Collection System (NUCS)
8	Kapacitet på udlandsforbindelserne
Præsenteres ikke	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluerings, tak for i dag

IMPLEMENTERING AF NETREGLER

Præsenteres ikke på mødet – med som
information

STATUS FOR NETREGLER – JUNI 2019

Netregel	2015	2016	2017	2018	2019
Capacity Allocation and Congestion Management Guideline (CACM)	Trådt i kraft den 14. aug.	IMPLEMENTERING			
Forward Capacity Allocation Guideline (FCA)		Trådt i kraft den 17. okt.	IMPLEMENTERING		
Electricity Balancing Guideline (EB)			Trådt i kraft den 18. dec.	IMPLEMENTERING	
Requirements for Generators (RfG)		Trådt i kraft den 16. maj	IMPLEMENTERING		
Demand Connection Code (DCC)		Trådt i kraft den 7. sept.	IMPLEMENTERING		
HVDC Connection Code (HVDC)		Trådt i kraft den 28. sept.	IMPLEMENTERING		
System Operation Guideline (SOG)			Trådt i kraft den 14. sep.	IMPLEMENTERING	
Emergency and Restoration (ER)			Trådt i kraft den 18. dec.	IMPLEMENTERING	

MARKEDSNETREGLER - GENERELT

Oversigt over deadlines

Høringer

- Størstedelen af forslag til metoder, vilkår og betingelser skal i høring
 - Høringer varer minimum 1 måned - kommentarer afgives på ENTSO-E's hjemmeside (eller Europex, hvis NEMO høring)

Godkendelsesproces

- Alle forslag sendes til godkendelse hos de nationale regulatorer (NRA)
 - "All TSOs" forslag godkendes af "All NRAs" – "CCR TSOs" forslag godkendes af "CCR NRAs"
 - Godkendelsesproces: 6 måneder fra den dato, hvor den sidste TSO har sendt forslag til godkendelse
- NRAs kan bede om ændringer til forslag
 - 2 måneder til at opdatere forslag – 2 måneder til efterfølgende at godkende opdateret forslag
- Hvis NRAs ikke kan godkende forslag, starter godkendelsesproces hos ACER
 - 6 måneder til beslutning

GODKENDTE METODER

Under markedsnetreglerne

- Godkendte metoder under CACM findes på Energinets hjemmeside
 - <https://energinet.dk/El/Elmarkedet/Regler-for-elmarkedet/Netregler-marked/CACM-Godkendte-krav-vilkaar-metoder-og-betingelser-nationale-gennemfoerelsesforanstaltninger>
- Godkendte metoder under FCA findes på Energinets hjemmeside
 - <https://energinet.dk/El/Elmarkedet/Regler-for-elmarkedet/Netregler-marked/FCA-Godkendte-krav-vilkaar-metoder-og-betingelser-nationale-gennemfoerelsesforanstaltninger>

HØRINGER – METODER UNDER NETREGLER

Høringer findes generelt her: https://consultations.entsoe.eu/consultation_finder/

Vær desuden opmærksom på NordREG's hjemmeside:

<https://www.nordicenergyregulators.org/public-consultations/>

Igangværende høringer

FCA

Harmonised Allocation Rules review of main body and regional annexes

<https://consultations.entsoe.eu/markets/har-review-main-body-and-annexes/>

Fra 20. maj 2019 – 20. juni 2019

Se mere om denne høring her:

<https://energinet.dk/El/Nettilslutning-og-drift/Horinger/Horinger/FCA-Harmonised-Allocation---ENTSO-E>

HØRINGER – METODER UNDER NETREGLER (2)

Igangværende høringer

EBGL

All TSOs' proposal for a methodology for a co-optimised allocation process of cross zonal capacity for the exchange of balancing capacity or sharing of reserves in accordance with Article 40

https://consultations.entsoe.eu/markets/ebgl-art40-co_czca/

Fra den 15. maj - den 31. juli

All TSOs' proposal on list of standard products for balancing capacity for frequency restoration reserves and replacement reserves pursuant to Article 25(2)

https://consultations.entsoe.eu/markets/ebgl_art25_spbcc/

Fra den 15. maj – den 31. juli

ENTSO-E INFORMATION OM NETREGLER

Dedikeret hjemmeside om netregler

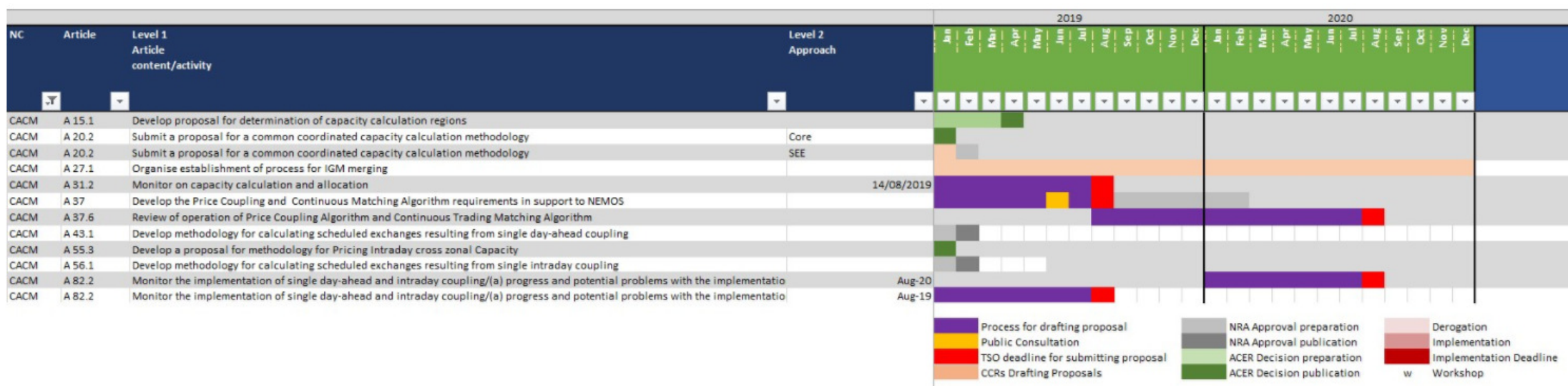
https://www.entsoe.eu/network_codes/

De næste tre slides viser tidsplan for de tre markedsnetregler samt link til ENTSO-E's sider om hver netregel.

På hjemmeside for den enkelte markedsnetregel, kan man finde mere information om hver metode.

CAPACITY ALLOCATION AND CONGESTION MANAGEMENT - CACM

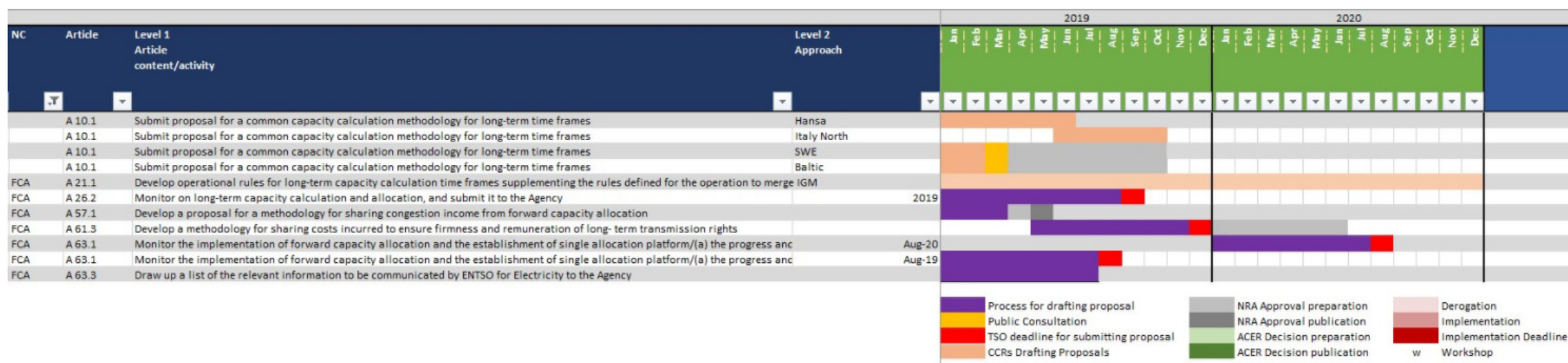
https://www.entsoe.eu/network_codes/cacm/

Bemærk at kapacitetsberegningssmetoden udvikles i den enkelte region, hold derfor også øje med <https://nordic-rsc.net/related-projects/> for aktørinddragelse i Norden – invitationer bliver selvfølgelig også sendt ud.

FORWARD CAPACITY ALLOCATION - FCA

https://www.entsoe.eu/network_codes/fca/

Bemærk at kapacitetsberegningssmetoden udvikles i den enkelte region, hold derfor også øje med <https://nordic-rsc.net/related-projects/> for aktørinddragelse i Norden – invitationer bliver selvfølgelig også sendt ud.

ELECTRICITY BALANCING - EB

https://www.entsoe.eu/network_codes/eb/

EB GL All/relevant TSOs and ENTSO-E tasks	2019												2020											
	J	F	M	A	M	J	J	A	A	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	A	O	N	D
Proposal for implementation framework for European mFRR Platform																								
Proposal for implementation framework for European aFRR Platform																								
Proposal for implementation framework for European IN Platform																								
Proposal for list of Standard Balancing Capacity Products																								
Proposal for Activation Purposes																								
Proposal for pricing method for all products																								
develop a proposal to harmonise the methodology for the allocation process of cross-zonal capacity for the exchange of balancing capacity																								
Proposal for a methodology for cooptimised CZC allocation																								
Proposal for a methodology for market based CZC allocation																								
Proposal for a methodology for the allocation of cross-zonal capacity based on an economic efficiency analysis																								
Proposal for TSO-TSO settlement of ramps and FCR within SA																								
Proposal of TSO-TSO settlement of ramps and FCR between SA																								
Proposal for TSO-TSO settlement of unintended exchanges within SA																								
Proposal for TSO-TSO settlement of unintended exchanges between SA																								
Proposal for harmonisation of certain features of imbalance calculation & pricing																								

	Process for drafting proposal
	Public Consultation
	TSO deadline for submitting proposal
	CCRs Drafting Proposals

	NRA Approval preparation
	NRA Approval publication
	ACER Decision preparation
	ACER Decision publication

	Derogation
	Implementation
	Implementation Deadline
w	Workshop